

«Прорив» кордону

Щодія тижня

Те, що сталося у неділю, 10 вересня, сколихнуло Україну, а мас-медіа назвали «проривом Саакашвілі».

ОТЖЕ, у минулу неділю, 10 вересня, в Україну повернувся екс-глава Одеської ОДА та колишній президент Грузії Михайл Саакашвілі. У липні він був позбавлений українського громадянства і з тих пір не був в Україні. Саакашвілі перейшов кордон через КПП «Медика – Шегині». На польську митницю політик в'їхав на автобусі, а українську митницю перейшов пішки. Спочатку політик мав намір в'їхати в Україну через КПП «Корчова – Краковець» на автобусі. Але, остерігаючись провокацій тітушок у Кракові, Саакашвілі з депутатами і журналістами вирушив на залізничний вокзал в Перемишлі. Однак «Інтерсіті» з Саакашвілі не поїхав в Україну. Керівництво поїзду заявило, що з Саакашвілі на борту склад не рушить з місця. Близько шостої вечора Саакашвілі вїхав до прикордонного селище Медика, щоб перетнути кордон через КПП «Медика – Шегині». Польську сторону кордону Саакашвілі пройшов без проблем, але на українську митницю автобус не пропустили через раптове «замінування». Якоюсь надто неокорвирні дії чинної української влади важко навіть оцінити. Але згодом це, звичайно, буде зроблено. Повідомимо, що у суботу, 9 вересня, чимала група прихильників Михайла Саакашвілі на чолі з головою Асоціації фермерів та землевласників Дніпропетровської області Анатолієм Гайворонським вїхала зустрічати його до державного кордону.

Звіт про цю поїздку та оцінки надзвичайної події - у наступному номері газети.

Антирейдер

ПРО НЕЧЕСНИХ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРАТОРІВ та «НУЛЬОВИХ» ДЕПУТАТІВ

Читайте стор. 3

Степом кілометрів за чотири від селища Святовасилівка Солонянського району, яке ще недавно знали як Єлизарове, в камуфляжному обмундируванні і бронезилетах наступали рішучі ширенги – зі зброєю в руках і з захисними щитами поперед себе бійці батальйону спецпризначення «Донбас». Правда, їхній командир – ротний Анатолій Виноградський – нам сказав, що місія його хлопців – не дати емоціям, пристрастям і войовничим настроям хлюпнути і завирувати через край. Щоб справа не дійшла до силових протистоянь і, тим паче, до кровопролиття. Хоч водночас і допомогти людям захистити те, що їм належить,

також входить у завдання. Бо назустріч спецпризначенням, мобілізованим фермерською Самообороною області, наступали такі ж вояки батальйону «Дніпро-1», та уже покликані сюди «іншою, супротивною стороною». А поміж ними не густо стояли наряди Національної поліції. І все це відбувалося практично уже у вечірніх сутінках край поля з дозрілим урожаєм соняшнику, де вже приступив збирати насіння комбайн, якому спершу навперейми з порожніми руками, але сміливо й кинувся чималий гурт жінок. Аби зупинити і прогнати комбайн з заїмки, ясна річ. Оскільки його сюди вислала агрофірма, якій не належить соняшник – і квіт!

ПОЛЮВАННЯ НА УРАЖЕННЯ

- Саме так і не інакше, - пояснювала нам бідова Тамара Чернега, котра виступала за старшу у гурті вкрай розгніваних жінок. - У цьому полі п'ятдесят два гектари – це паї людей, котрі здали їх в оренду фермерському господарству «Агро-Ніка плюс». Та скосити їх усі гептом хижим, яничарським способом поперед фермерів Бурденюків, Руслана і його дружини Ольги, спішить сусідне КСГ «Дніпро», яке контролює відомий в області агрохолдинг Сергія Касьянова KSG AGRO.

зерна, аби прогнати нещасних курей, через це КСГ «Дніпро» ще не одержала, а тепер загроза, що не одержить і бутля олії?! Разом з нею в аналогічному становищі пенсіонери Ніна Плохих, Катерина Самохвалова, Юрій Гойденко... Перелічувати всіх, чи як?

- Тут зібралися всі, - продовжувала Тамара Петрівна, - хто ще має здоров'я і сили захистити своє. Оскільки переважають старі та немічні, яким уже важко бігти у степ «і лягати напереріз не інакше, як справді загарбникам». Та бабуня Люба Супрун, якій всімдесять два роки від роду, сюди і не дійде. Не дошкандибає. Тим часом як їй бути, якщо і відра

- Справа у тім, - внесла остаточну ясність Тамара Чернега, - що це соняшникове поле не перше, де земельні паї мешканців відразу кількох сіл перебувають в оренді ФГ «Агро-Ніка плюс», а раніше урожай пшениці та ячменю скосило КСГ «Дніпро». Таких полів набереться уже не менше шести-восьми. То хто з людьми має розрахуватися збіжжям за оренду землі? І одне діло, що «Дніпро» цього робити не спішить. А інше, що його мірки нас і не влаштувуть. Якщо фермери наділяють нас трьома тоннами зерна і двома центнерами насіння соняшнику, двома

мішками борошна і мішком цукру - це крім тонни соломи та осінньої оранки городів, - то в «Дніпрі» нам кажуть, наче це дуже жирно...

Тамара Петрівна, за освітою бухгалтер, якийсь час працювала в КСГ «Дніпро». Але воно їй дуже й дуже не сподобалося. Каже: «Ставитьсь до людей – до пайовиків – як до бидла, і в притик не хоче ні бачити їх, ні шанувати та належним чином цінити». Отож й поготів зрозуміло, чому у селян скінчилося терпіння, як «Дніпро», яке «з середини літа внадилося жнивувати там, де паї людей, котрі навзаєм ніяких справ з ним не хочуть мати», тепер посміло залізти ще й на соняшникову плантацію. Скільки, мовляв, можна? І що покликати собі на підмогу Фермерську самооборону, то це добре. Це їх бодай в даному випадку і врятувало. Адаже в самісіньку ніч комбайн «Дніпра» мусив відступити, оскільки комбайн Бурденюків

під прикриттям спецпризначенців прорвався на «спірне» поле. І наступного ранку збиральний агрегат противників поткнувся сюди не посмів. Але чи надовго «перемир'я»? І що та як буде далі? – ось питання, яке не дає спокою. Адаже коли ми запитали ту ж Тамару Чернегу, а чому ФГ «Агро-Ніка плюс» потрапило у таку немилість до «сусідів» з «Дніпра», з нею разом в один голос усі жінки хором відповіли:

- Та тому, що фермер Руслан Бурденюк разом зі своєю дружиною Ольгою Костянтинівною, як кістка, поперек горла тим, хто випхався тут уже майже у земельні магнати. Хто гребе зараз під себе сотні і тисячі гектарів, жадаючи величезних земельнолодін, і їм все мало, давай ще. Такі, як Бурденюки-фермери «недоречно» плутаються ділкам під ногами і заважають – хіба це не ясно?

І як на тверде переконання селян, вся їхня каша заварилася не лише у Єлизарово-Святовасилівці, а і в Незабудиному, Хижиному, Наталівці, Орловому та інших населених пунктах аж трьох сільських рад з осені минулого року. Це коли рейдери силоміць і підступно, справді як ті хижакі, захопили та підпільно й протиправно перереєстрували агрофірму Руслана Васильовича ТОВ «Агростеп» в офшорній зоні аж Британських Віргінських островів на нового власника-мешканця не відомого жителям солонянщини острова Тортуга. Адаже від тих пір і до цих не в степу лови в пелену вітер, а серед далеких морів та океанів. До яких вітчизняним правоохоронцям ніби не дістати...

Світочі

«До Івана Франка треба йти все життя!»

стор. 8

І. Франко

БОРТОВІЕ КОМП'ЮТЕРИ
для любого типа комбайнов (импортный, отечественный)

- Обороти барабана;
- Обороти вентилятора;
- Обороти измельчителя;
- Обороти клавиш;
- Обороти зернового элеватора;
- Обороти колосового элеватора

ЕСТЬ ВОЗМОЖНОСТЬ КОМПЛЕКТАЦИИ СВЕТОВОЙ ИЛИ ЗВУКОВОЙ ИНФОРМАЦИЕЙ О ПАДЕНИИ ИЛИ ПРЕВЫШЕНИИ ОБОРОТОВ

Тел.: (067) 566-16-74
E-mail: uanext@gmail.com

Продовження - стор. 4, 5

Фермерська Самооборона Дніпропетровської області провела ще один потужний захід для зміцнення взаємодії з іншими організаціями захисників краю та пропаганди спорту і здорового способу життя. У селі Спаське Новомосковського району у суботу 9-го вересня відбувся велелюдний військово-спортивний збір, в якому взяли участь фермерські збірні команди господарів свята та сусіднього села Очеретувате Магдалинівського району, Територіальної оборони Дніпропетровської області, громадської організації «Самозахист підприємців», мережі «Опора» з Дніпра, військово-патріотичного «Правого сектору». На початку свята відбулося урочисте підняття Державного прапора України, звучало рідне «Слава Україні!», «Героям слава!»

Військово-Протидія спортивний збір у Спаському

Потім шість названих дружних команд на батьківщині Фермерської Самооборони – у Спаському – завзято виборювали першість у військово-спортивній естафеті, підйманні гирь, змаганнях з волейболу, підтягуванні, стрільбі з пневматичної гвинтівки і перетягуванні канату. Пліч-о-пліч із хліборобами змагалися і жителі обласного центру, попри те, що вдома в них шумів День міста. Оксана Еськова, міський підприємець, написала з цього приводу в «Фейсбуці»:

- У День народження Дніпра «Самозахист підприємців» вирішив не тішити себе карнавалами та концертами, які ми вважаємо недоречними в період війни зовнішньої та агресії внутрішньої. «Самозахист» гідно представив Дніпро на військово-спортивних зборах у Спаському, де виборів волейболу першість, а Андрій Василенко святкував особисту перемогу на гирьовому помості. Ще одну нагороду отримав Василь Волков - за найкращий куліш; окрема подяка Марині Самітовій за проведення змагань Дитячої сотні «Самозахисту підприємців». Великі вітання спаському сільському голові Андрію Горбу за прекрасні збори та організацію поруч із стадіоном сучасного тренажерного залу, який всі селяни можуть відвідувати безкоштовно!

Поза сумнівом, належна підготовка такого масового заходу потребувала неабияких зусиль. Варто зазначити, що Андрій Горб, син одного з перших фермерів Новомосковщини Івана Горба, є одним із наймолодших очільників місцевої громади Дніпропетровщини - на момент обрання в 2014 році йому виповнився 31 рік. Та він не лише організував спортивне свято, а й взяв особисту участь в змаганнях, що, погодьтеся, для підростаючого покоління є найпозитивнішим прикладом.

- У розширеній збірній команді Спаського вже не було місця, тож сусіди попрохали мене виступити за Очеретувате, - з усмішкою повідомив «Фермеру Придніпров'я» Андрій Іванович. - Разом із очеретуватівським колегою Іваном Гуртовим та молодими фермерами вдалося вибороти першість у перетягуванні канату. У різних видах переможці були різними, але всі отримали грамоти і нагороди. Приємно, що підтримати учасників прийшло чимало земляків-уболівальників. А декому з дітей вдалося і збирати автомат, постріляти з пневматичної гвинтівки. Я сам з дитинства займаюся бігом, граю в футбол тощо. Спорт допомагає дітям набути лідерські якості, знайти себе в цьому житті, уникнути шкідливих звичок, тож стаття витрат на нього найбільша в кошторисі Спаської сільської ради. Вже готовий до занять тренажерний зал, завершується

ремонт спортзалу, де проходитимуть змагання з футболу, волейболу, боксу, дзюдо, він опалюватиметься, працюватимуть душові. Зроблене освітлення сільського стадіону, де можна займатися й увечері. Добре в цьому плані допомагає Асоціація фермерів і приватних землевласників, а наш депутат Дніпропетровської обласної ради Анатолій Гайворонський спрямував частину виділеної обласної субвенції на закупівлю деяких тренажерів. З Нового року у спортзалі працюватимуть штатні тренери - чим більше дітей і дорослих займатиметься спортом, тим краще. Взимку селянам у Новомосковському районі нема де збиратися, тож будемо проводити і районні змагання.

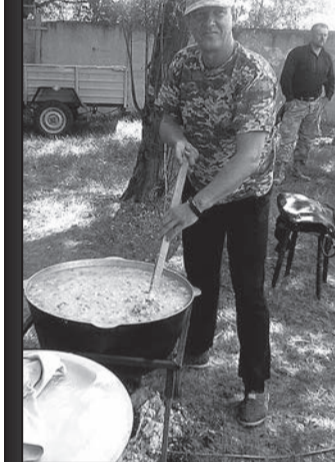
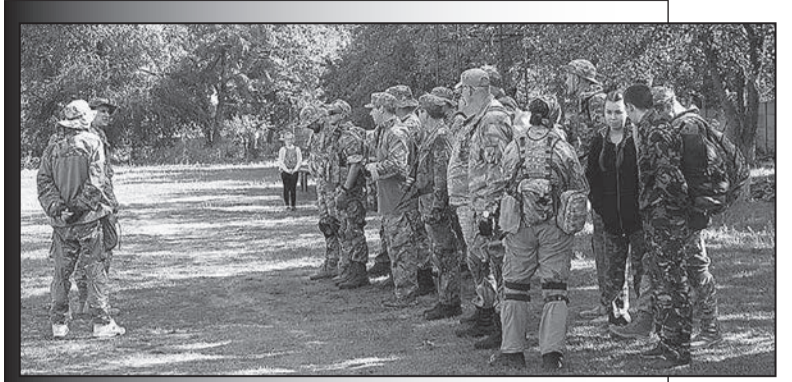
До цього варто додати, що постійно бути в гарній спортивній формі вже стає нормою для багатьох громадян України. Це не лише престижно, а й економічно доцільно, погодьтеся. Добре, що ця норма зусиллями фермерів і влади цілеспрямовано поширюється в Спаському, Хуторо-Губинисі, Дмитрівці, Очеретуватому тощо.

Така масова поведінка свідомих громадян особливо необхідна в часи війни і сплеску сучасного беззаконня. На цьому наголошує керівник Фермерської Самооборони Дніпропетровської області Василь Строгий:

- У Спаському зібралися надзвичайно різноманітні, судячи хоча б із приїжджих автомобілів, люди. Але вони мають єдиний, рівний статус громадянина України; не дивлячись на те, в кого які статки, мають і єдине гаряче серце, вщерть наповнене любов'ю до України. Приємно бачити, як у таких змаганнях гартується і тіло, і отой непереможний генний козацький дух, що зберігає українську націю на своїй землі впродовж тисячоліть. Удвічі приємно, що у найбільш видовищному герці – перетягуванні канату – фермери показали, що найсильнішими є люди від землі! А наприкінці всі учасники змагань за одним столом двісті літрів кулішу ще й з шурпою на додачу мов за себе кинули! Це ж найкращі робітники для України. Мрію про єдиний довгий український стіл від Львова до Донецька, на якому стоятимуть ті ж саміснічки української страви – борщ, вареники, цибуля, сало, помідори, а за ним будуть усі громадяни України. Впевнений – люди, які сиділи за одним дружнім столом, вже не стануть підіймати зброю один на одного. І швидше зрозуміють, хто саме їхній споконвічний ворог та кому вигідно, щоб українці вічно чубилися між собою.

Збережи, Боже, оцю єдність, яка панувала в суботу в Спаському, і пошли її на всі терени України!

Остан ВЕРНИГОРА.

На знімках: святкові моменти козацьких герців побратимів по зброї і душы.

Прогноз на осінь

Бабине літо буде недовгим, в жовтні – перші заморозки, а ось листопад очікується «плюсовим».

УКРПДРОМЕТЦЕНТР обіцяє у вересні середньодобову температуру 14-20 градусів тепла, а в гірських районах країни – 12-13 вище нуля. Стосовно опадів, то синоптики заспокоюють – дощитиме в межах норм, властивих першому місяцю осені, – у вересні випаде приблизно 35-70 мм.

ПО-НАРОДНОМУ. У середині вересня до країни прийде бабине літо – буде сухо і сонячно, а вдень термометри покажуть 19-27 градусів тепла. Але скоро «спека» закінчиться, і до кінця місяця температура піде на спад – до 17-18 тепла. Стосовно опадів, то народний прогноз обіцяє відносно сухий початок осені.

ОНЛАЙН. З народним прогнозом солідарні і погодні сайти – спеки в вересні не буде, а середньмісячна температура у всіх областях не підніметься вище +22 градусів. На заході середня денна температура становитиме +20, а нічна +12. Трохи тепліше буде в центральних регіонах країни – в середньому +19 вдень і +12 вночі. У північних і східних областях повітря прогріватиметься до +18 вдень і +11 вночі. А найтепліше традиційно буде на півдні – в середньому близько +22 градусів вдень, а вночі +15.

СЕРЕДИНА ОСЕНІ. Як розповів народний синоптик Леонід Горбань, перших два жовтневих тижні майже кожен день йтиме дощ. У цей час термометри покажуть середньодобову температуру 12-14 градусів тепла, а денну – 15-17.

Шостого жовтня похолодає – середньодобова температура опуститься приблизно до +9, а денна – до +12 градусів. У середині місяця українцям доведеться дістати теплий одяг – за словами Горбаня, 15 жовтня очікуються перші заморозки. З огляду на те, що середня температура за добу опуститься до +5, вночі стовпчики термометрів цілком можуть впасти нижче нуля. Правда, так холодно буде всього кілька днів – вже до 20-х чисел жовтня повітря вдень прогріється до 14-15 градусів тепла. Така погода триватиме до кінця місяця, а в останні дні жовтня вдарять нічні морози – до трьох градусів нижче нуля. Тоді ж очікуються дощі, які, на думку народного синоптика, можуть перейти в мокрий сніг.

Варто знати

З вересня гривня почне падати щодо долара, прогнозують експерти. Це може вплинути на вартість ліків.

Як змінилася вартість ліків за рік Порівняно з минулим роком ціни на ліки зросли на 12,3 відсотка. Про це йдеться в дослідженні Proxima Research. При цьому українці стали більше купувати дорогих ліків і рецептурних препаратів.

«Середня вартість однієї упаковки товарів «аптечного коштика» за підсумками першого півріччя 2017 року становила 41,7 грн. І підвищилася на 14,8 відсотка порівняно з аналогічним періодом 2016 року. Найдорожчою категорією є косметика, середньозважена вартість однієї упаковки якої становила 55,3 грн., лікарські засоби – 53,0 грн., дієтичні добавки – 51,7 грн., медичні вироби – 11,5 грн.», – зазначають дослідники.

Ліки українського виробництва подорожчали більше, ніж закордонні. Вітчизняні виробники підняли ціни на 14 відсотків, а вартість іноземних медикаментів піднялася на 7,2 відсотка. При цьому в аптеках більшість ліків імпортовані – 52,1.

Але за перше півріччя ціни на ліки суттєво не зросли, каже директор Аптечної професійної асоціації України Володимир Руденко.

«Щось подорожчало, щось подешевшало. Ці зміни були в рамках інфляції і курсу валют», – зазначає експерт.

У Кабміні розповіли, до чого буде прив'язана пенсія після реформи

За словами прем'єр-міністра, виплата пенсій буде прив'язана винятково до внесків у Пенсійний фонд.

Виплата пенсій українцям буде прив'язана винятково до ініх внесків у Пенсійний фонд України, заявив на круглому столі прем'єр-міністр Володимир Гройсман.

«Дуже важливо, що в новій пенсійній системі ми прив'яжемо виплати виключно до внесків у Пенсійний фонд», – сказав прем'єр-міністр. Він підкреслив, що підвищення пенсійного віку не передбачається, і українці продовжуватимуть виходити на пенсію в 60 років, для жінок трохи менше згідно з рішенням 2012 року, за умови наявності необхідного страхового стажу.

«Уряд має достатньо ресурсів, щоб з 1 жовтня 2017 року впровадити реформу в життя», – додав Гройсман.

Як повідомлялося, Верховна Рада 13 липня прийняла в першому читанні законопроект про пенсійну реформу, який не передбачає підвищення пенсійного віку, однак вводить вимоги до страхового стажу. Для виходу на пенсію в 60 років потрібно буде мати 25 років страхового стажу. При стажі від 15 до 25 років на пенсію можна буде вийти в 63 роки, при стажі не менше 15 років – до 65 років. У той же час люди, в яких немає страхового стажу, зможуть претендувати на соціальну допомогу при досягненні 63 років. Обсяг допомоги буде визначатися виходячи з рівня доходів сім'ї пенсіонера.

З 1 жовтня 2011 року набув чинності Закон «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», прийнятий парламентом 8 липня 2011 року. Цим законом встановлено єдиний для чоловіків і жінок вік виходу на пенсію – в 60 років. Підвищення пенсійного віку для жінок здійснюється поступово – щороку він зростає на півроку.

Який стаж дасть право на пенсію незалежно від віку

«Поправка народних депутатів, і ми її підтримуємо - з 2028 року ті, що матимуть сорок років стажу, будуть іти на пенсію незалежно від віку», – сказав міністр соціалістики Рева.

Водночас він нагадав, що згідно з проектом пенсійної реформи особи, які матимуть 35 років страхового стажу, зможуть виходити на пенсію у 60 років, від 25 до 35 років стажу - у 63 роки, не менше 15 років стажу - у 65 років.

Як зміняться ціни на ліки? За рік в Україні ліки подорожчали на 12,3 відсотка

Що буде з цінами на ліки восени

«Ми не бачимо серйозних передумов для подорожчання ліків. Курс долара і євро поки що стабільний. Може потім будуть зміни, але зараз ситуація стійка. Ніхто поки не говорить про подорожчання комунальних послуг, тому немає передумов, щоб ціни зростали в аптеках», – коментує Володимир Руденко.

Вартість ліків залежатиме від виробників, зазначає експерт. Аптеки в Україні можуть поставити націнку максимум до 20 відсотків. Ціноутворення виробників медпрепаратів менш зарегульоване.

«Якщо з вересня виробник підніме ціну на свій препарат, то на якийсь відсоток він подорожчає в аптеках. Але аптека – останній ланцюжок, оскільки вона найбільш зарегульована», – додає директор Аптечної асоціації.

Курс валют визначатиме вартість ліків

Ціни на ліки також залежатимуть від курсу валют. При цьому долар з осені почне дорожчати. Так, Центр Разумкова прогнозує курс долара в районі 27 гривень у другому півріччі, а в Concorde Capital припускають, що наприкінці цього року долар коштуватиме 28,5 гривні.

«Ризиком може стати, наприклад, відмова Міжнародного валютного фонду або інших міжнародних фінансових організацій надавати кредити Україні. Іншим ризиком може стати падіння світових цін на зерно, метали і інші експортні товари України, а також падіння світової ціни на нафту, що може негативно вплинути на попит зарубіжних імпортерів на українські товари», – зазначає аналітик Наталя Мільчакова.

При цьому виробництво ліків в Україні дуже імпортозалежне, каже Володимир Руденко. В країні не виробляють багатьох компонентів для ліків і пакувальних матеріалів. Все обладнання виробники імпортують.

«Якщо виробнику доводиться це все імпортувати і відбуваються курсові коливання – вони вкладають це до ціни препаратів. Очікується, що подорожчає холодна і гаряча вода. А вода потрібна в багатьох технологічних процесах», – додає експерт.

Пенсійна реформа

Українці мають право на пенсію за наявності 15 років страхового стажу

Щоб отримати право на пенсію в Україні, потрібно мати щонайменше 15 років страхового стажу, передає UkrMedia. Про це розповів міністр соціальної політики Андрій Рева.

«Ви маєте право на пенсію за наявності 15 років страхового стажу. Максимальний стаж залишається точно таким же – 35», – сказав міністр.

Водночас він нагадав, що згідно з проектом пенсійної реформи особи, які матимуть 35 років страхового стажу, зможуть виходити на пенсію у 60 років, від 25 до 35 років стажу - у 63 роки, не менше 15 років стажу - у 65 років.

Також А. Рева зазначив, що той, хто повністю виконав умови страхування, матиме преференції.

«З нашої точки зору, людина, яка мінімізувала свої зусилля і виконала умови страхової програми в мінімальному розмірі і людина, яка виконала повністю умови страхування, не повинні бути в одному стані. Преференції повинен мати той, хто виконав повністю страхову програму», – сказав міністр.

Представлена нова формула розрахунку пенсії

Пенсійна реформа передбачає єдину формулу розрахунку пенсій з прив'язкою до середньої зарплати в країні.

Законопроект про пенсійну реформу передбачає єдину формулу розрахунку пенсій з прив'язкою до середньої заробітної плати в Україні, повідомила прес-служба Міністерства соціальної політики.

Зокрема, розмір пенсії кожного громадянина України буде розраховуватися за формулою: «Розмір пенсії = Сз * ІКЗ * Кс», де Сз - розмір середньої заробітної плати в Україні за 3 роки перед зверненням за призначенням пенсії, ІКЗ - індивідуальний коефіцієнт заробітної плати (співвідношення розміру отримуваної зарплати щодо середньої зарплати, з якої сплачувалися внески, - цю інформацію кожен може отримати у будь-якому відділенні Пенсійного фонду), а Кс - коефіцієнт страхового стажу, визначається як множник тривалості років стажу роботи людини на величину оцінки одного року страхового стажу.

«У разі реалізації заходів щодо осучаснення пенсій тим пенсіонерам, кому пенсія вже призначена, – буде використовуватися показник середньої заробітної плати, який встановлений для призначення пенсії в 2017 році - показник за 3 роки - 2014, 2015 і 2016 роки», - йдеться в повідомленні. Нині величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює 1,35, а з 1 січня 2018 року складе 1, при цьому в результаті зміни коефіцієнта зміни розміру пенсій у бік зменшення не станеться, підкреслюється в повідомленні.

В одному ряду з велетом українського духу Тарасом Шевченком стоїть Іван Франко – вчений-енциклопедист, письменник, поет, мислитель і громадський діяч. Його абсолютно заслужено називають пророком у своїй Вітчизні. Олесь Гончар залишив свою найвищу оцінку його подвижницького життя «Іван Франко є розумом і совістю української нації». А сучасники називали Каменяря велетом думки і титаном праці.

Два дні поспіль – 27 та 28 серпня – Україна та світ відзначали 161-у річницю з дня народження Івана Франка. На батьківщині письменника, в селі Нагуєвичі Дрогобицького району Львівської області та місті Дрогобичі, пройшла ціла низка урочистих заходів. Атмосфера тих днів у Нагуєвичках була піднесено-святковою, усіх відвідувачів привітно зустрічали працівники садиби Івана Франка та його музею. Звучала автентична трієста музика позаминулого століття гурту «Буття», львівські артисти показали казку письменника «Лис Микита» та фрагменти давньоруської повісті «Захар Беркут», відбулося кілька лекцій на теми творчості Франка тощо.

Майстри Підгір'я на тому ж прадідівському місці відновили хату, в якій народився Іванко, кухню його батька Якова, стайню для худоби тощо. Хата вкрита тими ж «китицями жита», або снопами, і топиться, як і тоді, по-чорному, щоб не платити з кущів селянських статків цісарській податок «за дим з димаря». У заходах взяла участь і велелюдна делегація, яка складалася з рідні Франка, запрошених до нагороди лауреатів Міжнародної премії його імені та інших шанувальників його творчості.

«До Івана Франка треба йти все життя!»

Сини твої, Україно!

«Марксова держава буде величезною народною тюрмою»

Ще зі студентських років Іван Франко відзначався радикалізмом у відстоюванні прав українського народу, роздертого на шматки між Австро-угорською та Російською імперіями. Через це зазнав чимало злигоднів і поневірянь, його на півроку було кинуто за тюремні ґрати. Та це не допомогло ворогам зломити вільний дух Каменяря. Франко не оминув своєю увагою вчення Енгельса та Маркса про гегемонію робітничого класу як «найпрогресивнішого», одразу зазначивши:

«Маркс звернув головну свою увагу на фабрики й промисли, а села й рільництво полишив якось на боці».

Ця шпугність нової теорії після детального ознайомлення з нею дозволила Франкові у фундаментальній праці «Що таке поступ?» ще 1903-го року зробити геніальне передбачення неминучого тоталітарного режиму:

«Життя в Марксовій народній державі було би правильне, рівне, як добре заведений годинник. Але є й у тім погляді усілякі гачки, що будять поважні сумніви. Попереду усього та всемогутня сила держави налягла би страшним тягарем на життя кожного поодинокого чоловіка. Власна воля і власна думка кожного чоловіка мусили би шезнути, занидіти, адже держава визнає їх шкідливими, непотрібними. Виховання, маючи на меті виховувати не свободних людей, але пожиточних членів держави, зробилось би мертвою духовою муштрою, казенною. Люди виростали б і жили би в такій залежності, під таким доглядом держави, про який тепер у найабсолютніших політичних країнах нема й мови. Народна держава стала би величезною народною тюрмою».

Так Іван Якович ще за півтора десятиліття до більшовицького перевороту 1917-го яскраво змалював усі жахи, що чекають будь-який народ на цьому страшному шляху. Удвічі прикро, що саме його рідна українська нація через незгоди своїх поводитирів на сім десятиліть потрапила в нове тоталітарне рабство, яке відібрало в неї кілька десятків мільйонів життів... А ще Франко пророчо висловлював тверде переконання, що «марксистська» держава лише посилить соціальну нерівність:

«І стара біда – нерівність, випнана дверима, вернула би ввікно: не було би визиску робітників через капіталістів, але була би всевладність керманічів – усе одно, чи родовитих, чи вибраних над мільйонами членів народної держави. А маючи в руках таку необмежену владу, хоч би лише на короткий час, як легко могли би ті керманічі захопити її на завсідги»

І це пророцтво фактично збулося, адже ті керманічі повне життя цілого покоління перетворили на суцільний жах і казку

про «світле майбутнє». Коли люди в «союзі неперушнім» не наїдалися хліба і не знали, лягаючи спати, чи буде для них завтрашній день. Ще й досі з-під кремлівської плісняви лунають розпачливі зойки про «возз'єднання», мов рик старого конаючого пса, та летять Донбасом вогняні «привіти» від колишніх співкамерників із завбаченої Каменярем «тюрми народів».

У творах Каменяря яскраво виражений ідейний стрижень. Це постійне намагання надійно вкоренити українській нації думку про власну самостійну соборну державу Україна, ідея державницького буття українського народу. Поет категорично застерігав українців від участі в загальнооросійських рухах та їхніх привабливих зовні партіях на шкоду національним інтересам.

«Селянин без землі не має ніякої вартості»

Кожному українцеві ці слова Івана Франка більш ніж столітньої давності варто просто закарбувати! Народжений на бідних глинистих ґрунтах Підгір'я українських Карпат, поет дуже любив свою землю. В нашому суспільстві кілька останніх років йде жорстка полеміка між прихильниками і противниками продажу землі. Та Франко, як дбайливий батько нації, подбав про все. Хоча для деякого досі є таїна, що саме Іван Якович зробив величезний внесок у вічну тему «Земля і Людина», яка залишається визначальною в наші дні. Від того, хто володітиме українською землею, залежить доля усього суспільства, а отже, доля і кожного з нас. Окрім згаданого, в земельному питанні Іван Франко зробив чимало фундаментальних висновків:

«Крім значення, яке має земля для селянина тим, що вона його годує і є для нього поштовхом для пробудження цілому ряду незвичайних почуттів, вона має для нього ще й інше значення – політичне і соціальне... Земля для селянина є основою його громадянства, бо вона, а не щось інше, вводить його у зв'язок з державним організмом, у взаємини з різними представниками влади. Більша, або менша кількість землі, що нею володіє селянин, визначає його більше, або менше суспільне значення».

Сам по собі запрошується Франків висновок: якщо сьогодні дозволити зубожілому селянину продавати землю в умовах «дикого ринку» і правового хаосу, то завтра цей селянин не матиме ніякої вартості. Невже це потрібно нашій державі? І що тоді вартуватиме вона сама?

Ще зовсім нещодавно шкільні підручники видавали за остаточну істину, що «знищення приватної власності на землю приведе людину до визволення з-під влади землі». І «визволяли» селянина, не пи-

На знімку: у музеї-садибі в Нагуєвичках; гурт «Буття» біля хати Івана Франка виконує трієсту мелодій давніших часів.

таючи його згоди, за допомогою революцій, громадянських воєн, колективізації, а найдуже голодоморами та репресіями...

Сьогодні деякі зацікавлені політики теж намагаються вже по-сучасному його «визволити», довівши людину до бідності на межі злиднів. Коли у селянина відсутні кошти на життя, лікування, навчання дітей, поховання рідні та інші потреби, то, доведений до відчаю, він може віддати за копійки отриманий нещодавно пай. А що потім – найматися до того, ймовірно, іноземця, який її купить? Буде тоді український селянин дійсно «нічого не вартим» за Франком на «нашій, не своїй землі», як писав Кобзар.

«Позбуття частини землі, що досі була в його володінні, – робить ще один переконливий висновок Франко, – для землероба однаково боляче, як втрата частини власного тіла... Сила землі огортає селянина своєю атмосферою, впливає на його характер і світогляд».

Чимало у Івана Франка і думок про обласну державу. На його глибоке переконання, головним засобом здійснення народом своєї влади є громади, які виконуватимуть усі функції управління суспільством, господарсько-економічну й культурно-освітню, судову. Громади можуть надавати і представницькі функції, мати можливість дієвого контролю за ними. Хіба це сказано не про сьогоднішній день, коли ні виборці, ні сам голова парламенту з Президентом і урядом разом не можуть змусити народних обранців просто приходити на роботу? А основу майбуття Іван Франко визначає з пристратною публіциста:

«Земля, се головна основа добробуту й поступу не лише теперішніх, але й майбутніх поколінь. І для того вона не повинна бути власністю однієї, яка би могла її псувати, грабувати та висисати. Суспільство, свідоме свого інтересу, повинне мати саме в руках свою землю, давати її своїм членам на вжиток, але не на власність, а надвишку доходів із неї брати на свою користь, а не лишати в руках багатів та нероб».

Теж звучить надзвичайно актуально, чи не так? Тож у всіх визначальних для країни питаннях нам усім варто частіше звертатися за батьківською порадою до таких велетів думки, яким був Іван Франко. Він творив трохи більше сотні літ тому, але сьогоднішній день бачив так добре, як ще не видимо його ми... У цьому й полягає геніальність Каменяря, за те йому і вдячні люди довіку, поки й Сонця.

Підготував Григорій ЛУК'ЯНЕНКО,
спеціально для «Фермера Придніпров'я».

Фото автора.

Львівська область.

ЗЕМЛЕ, МОЯ ВСЕПЛОДУЮЩАЯ МАТИ...

Іван Франко